

## SAŽETAK PRESUDE

### S. Z. PROTIV BUGARSKE OD 3. OŽUJKA 2015. GODINE ZAHTJEV BROJ 29263/12

#### *Povreda članka 3. Konvencije zbog neučinkovite istrage i prekomjernog trajanja kaznenog postupka zbog trgovanja ljudima*

#### ❖ ČINJENICE

Dana 19. rujna 1999. godine, podnositeljica koja je tada imala 22 godine, zaputila se automobilom s dvojicom muškaraca iz Sofije prema Blagoevgradu. Muškarci su joj tijekom putovanja rekli kako ju namjeravaju „prodati“ kao prostitutku. Podnositeljicu su zatim odveli u stan u kojemu su ju držali protivno njezinoj volji. Tijekom boravka u stanu, podnositeljica je pretrpjela tjelesne ozljede te je silovana od strane nekoliko muškaraca. Podnositeljica je u stanu boravila otprilike 48 sati te je u jednom trenutku uspjela pobjeći u susjedni stan čiji vlasnici su pozvali policiju. Prilikom policijskog ispitivanja, podnositeljica se pokušala baciti kroz prozor.

Tijekom istrage koju su pokrenula nadležna tijela, podnositeljica je identificirala dvojicu napadača i dvojicu policajaca s kojima su ta dvojica napadača razgovarala prije nego li su joj protupravno oduzeli slobodu. Podnositeljica je izjavila kako su ti muškarci pripadnici kriminalne organizacije koja se bavi trgovanjem ljudi te kako su ju namjeravali odvesti u zapadnu Europu radi prostitucije. Istraga je u četiri navrata obustavljena i ponovno pokrenuta s obrazloženjem kako nisu poduzete sve potrebne istražne radnje odnosno da je došlo do postupovnih nepravilnosti.

Tijekom 2007. godine protiv sedmorice okrivljenika podignuta je optužnica zbog sumnje na počinjenje nekoliko kaznenih djela: protupravno oduzimanje slobode, silovanje, poticanje na prostituciju i otmicu radi prisiljavanja na prostituciju. Održana su 22 ročišta od kojih je otprilike deset odgođeno radi nepravilnosti u vezi s dostavom poziva za raspravu okrivljenicima ili svjedocima. Presudom od dana 27. ožujka 2012. godine, petorica okrivljenika proglašeni su krivima te su im izrečene kaznenopravne sankcije. Od preostale dvojice okrivljenika, protiv jednog je donesena oslobađajuća presuda, a u odnosu na drugog je nastupila zastara kaznenog progona. U konačnoj presudi od dana 11. veljače 2014. godine, u odnosu na još jednog okrivljenika utvrđeno je kako je nastupila zastara kaznenog progona, a nekima od ostalih okrivljenika nadležni sud je ublažio kazne.

Pozivajući se na članak 3. Konvencije (zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja) i članka 8. Konvencije (pravo na zaštitu privatnog života) podnositeljica je prigovarala na neučinkovitost kaznenog postupka pred domaćim sudom. Posebice je ukazala na nedostatke u istrazi te duljinu trajanja istrage (članak 6. st. 1. Konvencije).

## ❖ OCJENA SUDA

### *U odnosu na članak 3. Konvencije*

Sud je ustanovio kako je kazneni postupak sveukupno trajao više od 14 godina (istraga, prvostupanjski i drugostupanjski postupak). Sud je nadalje primijetio kako je istraga obustavljena u četiri navrata s tim da je nadležno tužiteljstvo donijelo odluku kojom je istraga ponovno pokrenuta zbog toga što nisu poduzete sve potrebne istražne radnje odnosno zbog toga što je došlo do postupovnih nepravilnosti. Do zastoja tijekom istrage došlo je zbog toga što nadležna tijela nisu postupala s dužnom pažnjom, što je dovelo do zastare za neka kaznena djela. Nadalje, nadležna tijela odustala su od kaznenog progona u odnosu na dvojicu policajaca koje je podnositeljica identificirala.

Sud je izrazio zabrinutost time što nadležna domaća tijela nisu smatrala potrebnim ispitati radi li se o mreži organiziranog kriminala te su svoja postupanja usmjerila isključivo na pojedince koji su bili izravno odgovorni za otmicu i napad na podnositeljicu. Nadležna tijela trebala su uzeti u obzir prirodu kaznenih djela te podnositeljčine navode kako su napadači bili članovi kriminalne organizacije koja se bavi trgovanjem žena radi prostitucije u inozemstvu. Međutim, usprkos navedenom nadležna tijela nisu poduzela odgovarajuće korake u cilju pronalaženja dvojice policajaca koje je podnositeljica identificirala. Isto tako, Sud je zaključio kako je sam stadij rasprave koja je započela 2007. godine predugo trajao te kako se duljina trajanja ne može opravdati složenosti predmeta: veliki broj ročišta odgođen je zbog nepravilnosti u vezi s dostavom poziva za raspravu okrivljenicima ili svjedocima. Sud je u konačnici zaključio kako je predugo trajanje postupka uzrokovalo negativne posljedice za podnositeljicu koja se uslijed pretrpljenog napada nalazila u psihički osjetljivom stanju i kako je bila u neizvjesnosti glede tijeka i ishoda kaznenog postupka te kako se u nekoliko navrata tijekom davanja iskaza morala prisjećati samog događaja. Sud je stoga zaključio kako je došlo do povrede članka 3. Konvencije.

### *U odnosu na članak 46. Konvencije (obvezujuća snaga presuda i odluka)*

Podnositeljica je u postupku pred Sudom istaknula kako njezin slučaj ukazuje na sustavnu problematiku u vezi s kaznenim postupcima u Bugarskoj. Stoga je zatražila da Sud odredi individualne i opće mjere koje je Bugarska dužna poduzeti u smislu članka 46. Konvencije. Navedena odredba omogućava Sudu da pomogne tuženim državama da utvrde na koji način će riješiti povredu utvrđenu presudom Suda. Međutim, Sud je naglasio kako ovisi o državi na koji način će u okviru domaćeg pravnog poretka izvršiti presude Suda, uz nadzor Odbora ministara Vijeća Europe. Sud je primijetio kako je u odnosu na obvezu provođenja učinkovitih istraga donio 45 presuda protiv Bugarske.

Neki od razloga zbog kojih je Sud utvrdio povrede su značajna odugovlačenja tijekom istrage koja su rezultirala zastarom kaznenog progona, neovlašteno izdvajanje dokaza, eliminacija okrivljenika od strane nadležnih tijela, ili opetovano odbijanje tužiteljstva da postupi po nalogu suda. Ponavljanje ovih nedostataka ukazuju na sustavne probleme u vezi učinkovitih istraga u Bugarskoj. Međutim, Sud je uzimajući u obzir složenost navedene problematike odlučio kako nije u poziciji određivati mjere izvršenja presude u predmetu S. Z. Sud je ustanovio kako je najprikladnije da bugarske vlasti u suradnji s Odborom ministara Vijeća Europe odluče koje će opće mjere primijeniti u cilju sprječavanja sličnih povreda u budućnosti.

❖ **PRAVIČNA NAKNADA**

15.000,00 EUR - na ime naknade nematerijalne štete;

2.500,00 EUR - na ime naknade troškova postupka

*Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.*

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.